

Ogorodnik N.Ye.

CURRENT TENDENCIES IN TEACHING ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES
OF FUTURE MARINE ENGINEERS

The given paper deals with some modern ways of teaching English for professional purposes, namely Maritime English. The notion and specifications of the IT teaching technologies and competence approach to teaching professional English are provided, as well as their peculiarities and main requirements at the present stage of maritime higher education. Blended learning being a combination of traditional face-to-face and online instruction is accentuated as a robust learning management system that provides support and enhances after-class, online interactions for instructor–student and student–student communication.

Competency-based training method based on what people are expected to do at the workplace is also emphasized. Notions of competence and competencies are analysed, the meaning of a term «goal-setting» and its main characteristics according to the competence approach for teaching are also suggested. Stages, purposes and requirements of the competence method are given. The roles of teachers and learners in the teaching process are outlined. Four main elements of competency-based approach are indicated: assessment of learner's needs, selection of competencies based on these needs, instructions targeted to those competencies, evaluation of learner's performance in these competencies. The teacher's tasks are: to analyse how and when learners will need to use their English, define competencies and create activities to accomplish these competencies, then evaluate the learners' abilities to perform their tasks.

Key words: English for Professional Purposes, IT teaching technologies, competency-based approach.

УДК 378.147

Паламарчук Л.М.*

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ
ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті з'ясовано особливості комунікативної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти в умовах вищого педагогічного навчального закладу, проаналізовано основні проблеми розвитку їх комунікативно-мовленневих умінь та показано, що ефективність і результативність мовленнєвої підготовки вчителів трудового навчання та технологій можна забезпечити впровадженням у навчальний процес авторської педагогічної технології формування професійного мовлення майбутніх педагогів. Розкрито особливості її використання у професійній підготовці студентів інженерно-педагогічного факультету педагогічного університету (завдання, специфіка діагностики та засоби реалізації).

Ключові слова: майбутні вчителі технологічної освіти, педагогічна технологія формування професійного мовлення, комунікативно-мовленнева підготовка, професійно-педагогічне мовлення, навчальна дискусія, педагогічна діагностика.

У сучасних умовах реформування та розвитку освіти професійна підготовка майбутніх учителів повинна здійснюватися за системою нових підходів і до бачення цілей навчально-виховного процесу у ВНЗ в цілому, і конкретно до завдань дисциплін, які повинні бути опановані майбутнім фахівцем, і до особистісних якостей самого педагога після здобуття ним вищої освіти. Це зумовлює необхідність заміни традиційних методів, прийомів і засобів підготовки ефективнішими, що забезпечували б формування компетентного фахівця, якому притаманна теоретична та практична готовність до здійснення педагогічної діяльності.

Однією з актуальних проблем сучасної вищої школи є проблема формування професійного мовлення майбутнього педагога, оскільки в основі навчально-виховного процесу лежить педагогічне спілкування, на якому базується взаємодія вчителя та учнів.

* © Паламарчук Л.М.*

Педагогічне спілкування – це один із видів професійного спілкування (його іноді називають професійно-педагогічним), форма взаємодії, співробітництва вчителів та учнів і засіб обміну інформацією, передачі знань, навчання, а також засіб виховання та формування особистості [2]. Ефективне педагогічне спілкування передбачає вільне володіння мовленням, що забезпечує комунікативну культуру вчителя, оскільки «низький рівень комунікативності руйнує середовище професійної діяльності, створює бар'єри, які перешкоджають взаємодії педагога зі школярами» [6, с. 119].

У наукових доробках сучасних вітчизняних педагогів І. Зязюна, А. Капської, Л. Мацько, О. Мороза, М. Пилинського, Л. Савенкової, Г. Сагач розкриваються проблеми формування професійної комунікативної культури майбутнього вчителя. Дослідники розглядають взаємозв'язок теоретичного і практичного компонентів у формуванні особистості педагога, зокрема, бездоганне володіння живим словом, високий рівень культури професійного мовлення як інтеграційної якості його професійної майстерності. Здебільшого в цих дослідженнях йдеться про мовлення вчителів-словесників та вчителів початкових класів. Недостатня увага до формування навичок мовленнєвої діяльності вчителів інших спеціальностей та, зокрема, вчителів технологічної освіти, призводить до ситуації, коли на уроці трудового навчання чи обслуговуючої праці педагог, володіючи знаннями зі свого предмета на достатньому чи високому рівні, не спроможний забезпечити мовленнєвий та комунікативний аспекти своєї діяльності, що безумовно знижує ефективність навчального процесу. Це визначило актуальність дослідження.

Орієнтиром у підготовці вчителів технологічної освіти є Державний стандарт освітньої галузі «Технологія», опанування якої передбачає не тільки «формування технічного світогляду, ознайомлення та залучення учнів до різних видів діяльності, навчання учнів способів поведінки з різноманітними засобами праці» [1, с. 7], але й «створення умов для професійного самовизначення, професійної адаптивності, готовності до конкурентної боротьби на ринку праці, потреби ініціативно включитися в систему нових економічних відносин, у підприємницьку діяльність» [1, с. 7]. Це зумовлює необхідність опанування учнем відповідних мовленнєвих та комунікативних навичок, які допоможуть йому в самостійному оволодінні знаннями, вивченні наукової та технічної літератури, сприятимуть процесові соціалізації та адаптації особистості до змін у навколишньому середовищі. Тому професійна підготовка майбутніх учителів технологічної освіти повинна не тільки передбачати формування у них відповідних комунікативно-мовленнєвих навичок, але й орієнтувати студентів педагогічних ВНЗ на майбутню діяльність із розвитку мовлення учнів на уроках зі спеціальності.

Система сучасної вищої освіти вийшла у своєму розвитку на якісно новий етап, якому притаманні зміни у структурі, змісті, цілях та завданнях навчання. Студент повинен оволодіти загальними і професійними знаннями, виробничими вміннями і навичками згідно з профілем підготовки. На наш погляд, найефективнішим у такій ситуації стає використання технологічного підходу до професійної підготовки майбутніх учителів. Упродовж 2006-2012 років нами було розроблено і впроваджено авторську технологію формування якостей професійного мовлення в майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін [5]. У 2012-2014 роках ми досліджували можливість застосування розробленої технології для формування професійного мовлення майбутніх учителів інших спеціальностей і, зокрема, вчителів технологічної освіти.

Тому мета нашої статті – аналіз проблем розвитку комунікативно-мовленнєвих умінь майбутніх учителів технологічної освіти і визначення умов подолання цих проблем через застосування авторської технології формування професійного мовлення майбутніх педагогів, яке в багатьох наукових дослідженнях останніх років (С. Єлканов, В. Кан-Калик, А. Капська, І. Зязюн, О. Кретова, В. Пасинок, В. Полторацька,

Л. Савенкова, Н. Семченко, О. Штепа та ін.) прийнято називати **педагогічним мовленням**.

Професійне мовлення вчителя ми трактуємо як різновид літературного мовлення, що реалізується у процесі педагогічного спілкування, забезпечує досягнення педагогом навчально-виховних цілей та детермінує мовленнєву культуру учнів. Під *формуванням педагогічного мовлення* розуміємо процес його становлення через навчально-виховну діяльність вищих навчальних закладів [5, с. 17].

Як показали наші спостереження, існує низка проблем, пов'язаних із комунікативною підготовкою студентів інженерно-педагогічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Недосконалість традиційної системи прийому до педагогічного ВНЗ, за якої використовується система тестового контролю теоретичних знань абітурієнтів, а іспит на виявлення рівня придатності (зокрема, комунікативної) абітурієнта до педагогічної діяльності не передбачено. Наше дослідження показало, що другокурсники інженерно-педагогічного факультету (ІПФ) відчують неабиякі труднощі не тільки в умінні вести діалог з одногрупниками та викладачем на заняттях, але й усно подавати навчальну інформацію на репродуктивному рівні.

2. Відсутність установки на формування професійного мовлення в майбутніх учителів технологічної освіти, яка означає і відсутність у них мотивації до комунікативної підготовки під час навчання у ВНЗ. Нами було проведено опитування студентів І курсу ІПФ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка у вересні 2012, 2013 та 2014 років (всього 164 респонденти). Опитування показало, що 72,2 % першокурсників відносять мовленнєву підготовку у ВНЗ до «необов'язкових для вивчення» дисциплін, 10,2 % називають її «взагалі непотрібною» для майбутньої професійної діяльності, і тільки 17,6 % студентів І курсу вважають, що мовленнєва підготовка – один із головних напрямків загальної професійної підготовки педагога.

3. Недостатність аудиторного часу, що виділена студентів на комунікативну підготовку. Ми встановили, що у групі з 20-23 осіб ІПФ (спеціальності «Технологічна освіта») студент-другокурсник середнього рівня успішності, навчальної активності та обізнаності на практичних заняттях з основ педагогічної майстерності має змогу усно висловлюватися в середньому 4 хвилини (із 80 хвилин аудиторного часу). Тобто протягом навчального семестру (7 практичних занять) – 28 хвилини відповідно. Якщо врахувати, що протягом семестру він повинен засвоїти за навчальними планами 11-12 дисциплін, то можна зробити висновок, що за цей час майбутній учитель має змогу висловлюватися усно трохи більше 4 годин. Ми вважаємо, що для формування мовленнєвих умінь майбутнього педагога цього недостатньо і потрібно шукати можливості розширення меж цієї діяльності в загальному просторі навчально-виховного процесу у ВНЗ.

4. Відсутність форм активного учіння. Аналіз навчальної діяльності студентів інженерно-педагогічного факультету ТНПУ імені Володимира Гнатюка показав, що основні форми проведення практичних та семінарських занять, які пропонуються студентам, обмежують їхні можливості одержати якісну мовленнєву підготовку в педагогічному ВНЗ, оскільки не сприяють активній мовленнєвій діяльності майбутніх учителів. Вивчення нами основних форм діяльності майбутніх педагогів під час практичних занять показало, що тестовій перевірці знань (у письмовій формі) студент присвячує в середньому 30-35 % семестрового аудиторного часу, письмовим самостійним (зокрема лабораторним) роботам – до 58 % навчального часу. А усне індивідуальне опитування у кращому разі дає змогу на практичному занятті декільком студентам продемонструвати уміння здійснювати монологічне висловлювання на репродуктивному рівні. При цьому викладач оцінює тільки ступінь засвоєння студентом навчальної інформації, не беручи до уваги якість мовленнєвої форми, у якій здійснюється монолог-відповідь. За таких умов, навіть отримавши якісну теоретичну

підготовку, не кожен студент має змогу оволодіти необхідним рівнем комунікативних і мовленнєвих умінь до своєї першої зустрічі з дітьми під час педагогічної практики (на 3-4 році навчання).

5. Недостатня орієнтованість навчальних дисциплін на формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього вчителя. Проаналізувавши навчальні плани ІПФ (спеціальність «Технологічна освіта») Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, ми дійшли висновку, що безпосередньо орієнтованою на мовленнєву підготовку є 1 дисципліна – «Українська мова» (за фаховим спрямуванням), і частково орієнтованими – «Педагогіка», «Вступ до педагогічної професії», «Основи педагогічної майстерності» та «Освітні технології». Якщо визначити компонентами професійного мовлення майбутнього вчителя технологій та креслення високий рівень володіння ним термінологією даної галузі знань, мовою науки, уміння вибудовувати монологічне наукове висловлювання, організовувати професійний педагогічний діалог та управляти ним, то можна зробити висновок, що мовленнєва підготовка фахівців у сучасних ВНЗ забезпечує у кращому випадку оволодіння ними мовою науки на достатньому рівні. І процес цей відбувається найчастіше стихійно, під час засвоєння студентами курсів дисциплін зі спеціальності.

Педагогічне спілкування при цьому розглядається як щось окреме, відділене від навчально-виховного процесу, як компонент, який має бути наявним у професійній діяльності педагога, але колись і потім. Робота викладачів усіх без винятку дисциплін над формуванням професійного мовлення майбутніх учителів є обов'язковою, оскільки у практиці викладання кожного предмета повинен домінувати принцип професійної спрямованості, який реалізується у такому доборі навчального матеріалу для занять і таких прийомах та методах навчання, які формуватимуть професійно значущі для майбутнього педагога уміння, зокрема, комунікативні.

Таким чином, проаналізувавши основні проблеми комунікативної підготовки майбутніх учителів технологій і креслення, ми дійшли висновку про необхідність розширення сфери цілеспрямованого спеціально організованого навчання професійного мовлення майбутніх учителів даної спеціальності за рахунок максимального використання потенційних можливостей дисциплін педагогічного циклу. Зокрема ми вважали за доцільне і необхідне поєднати вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності» майбутніми вчителями технологій і креслення з їхньою комунікативною підготовкою.

Навчальна дисципліна «Основи педагогічної майстерності» (28 аудиторних годин і 44 – індивідуальної та самостійної роботи) містить 3 змістові модулі: «Мовленнєва діяльність учителя», «Педагогічна техніка» та «Майстерність педагогічної взаємодії», добір змісту яких передбачає, що окрім теоретичних знань студент повинен оволодіти системою загальнопрофесійних умінь та навичок, зокрема пов'язаних із майбутньою мовленнєвою діяльністю [7]. Однак обмеженість у часі та великий обсяг інформації, яку повинні опанувати студенти, не забезпечували можливості детального контролю рівня сформованості їх професійного мовлення і поставили перед нами необхідність вибору нових форм навчально-виховної діяльності. У цій ситуації найефективнішим стало використання *технологічного підходу* до професійної підготовки майбутніх учителів, оскільки саме технологія гарантує досягнення запланованого результату, робить можливим повторне застосування визначених методів та прийомів, сприяє розвиваючому та особистісно орієнтованому навчанню майбутніх педагогів. В основу розробки педагогічної технології формування якостей професійного мовлення майбутніх учителів було покладено педагогічні закономірності (В. Загвязінський), діяльнісний (Л. Виготський), особистісно орієнтований підходи та теорію навчальної діяльності (В. Давидов).

Змістова частина запропонованої технології передбачала використання модульних варіантів програми дисципліни «Основи педагогічної майстерності». Процесуальна

частина забезпечувала *мету, етапи* організації навчальної діяльності викладача та студентів, систему *методів* і організаційних *форм* навчального процесу та особливості управління ним з боку викладача. Найбільш оптимальним засобом формування професійного мовлення майбутніх учителів була обрана **дискусія** (навчальні дискусії, мінідискусії, педагогічні суперечки), оскільки щоб забезпечити успішну діяльність учнівського колективу, вчитель повинен оволодіти якостями комунікативного лідера, які сприятимуть ефективній взаємодії його з учнями. Було обґрунтовано, що ці якості пов'язані з рівнем сформованості в педагога мовленнєвих якостей і, перш за все, *дієвості* професійного мовлення [5].

Саме дискусія, яку в педагогічній науці віднесено до активних форм навчальної діяльності, та навчання майбутніх учителів переконувальному мовленню покладені в основу нашої технології ще й тому, що організація заняття у формі дискусії активізує пізнавальну діяльність студентів, спонукає їх до самостійності мислення, формує здатність міркувати, робити висновки, узагальнення [3, с. 18], тобто сприяє формуванню навичок педагогічного спілкування. Саме дискусія ставить студента, який її проводить, у ситуацію максимальної мобілізації мовленнєвих умінь, оскільки йому потрібно не просто доносити до слухачів певний обсяг інформації, але й переконувати їх, управляючи при цьому діяльністю всієї аудиторії. Саме така форма взаємодії з аудиторією сприяє розвитку не тільки правильності, точності, логічності мовлення майбутнього вчителя, але й вимагає від нього виразності, емоційності, образності у формі спілкування. Таким чином забезпечується дієвість мовлення, тобто така його якість, за допомогою якої здійснюється процес педагогічного впливу чи педагогічної взаємодії вчителя та учнів під час навчання [5]. Однак використання зазначеної технології для майбутніх учителів технологічної освіти має свої особливості. По-перше, як зазначалося вище, рівень сформованості установки на комунікативну підготовку у ВНЗ у абітурієнтів інженерно-педагогічного факультету надзвичайно низький порівняно зі студентами інших факультетів. По-друге, кількість годин, що відведено на вивчення «Основ педагогічної майстерності», згідно з навчальними планами факультету невелика, що ускладнює можливість індивідуального підходу до навчання студентів. По-третє, специфіка «мови предмета» (насиченість термінами, домінування текстів розповідного й описового характеру над викладом-міркуванням) та переважання практичної трудової діяльності на уроках, наприклад, трудового навчання зумовлює відсутність у студентів ПФ мотивації до навчання переконувального мовлення.

Розроблена нами педагогічна технологія передбачала три типи мовленнєвих навчальних ситуацій – сприйняття, вираження і впливу – за принципом поступового ускладнення. Вона визначила три етапи формування якостей професійного мовлення в майбутніх учителів технологічної освіти – підготовчий, репродуктивно-виконавчий і творчий.

На основі аналізу наукової літератури було встановлено *критерії* оцінювання рівня сформованості якостей професійного мовлення в майбутніх учителів технологічної освіти (мотиваційно-цільовий, інформаційний, діяльнісно-практичний, контрольно-оцінювальний) та структурні компоненти технології (концептуально-цільовий, змістовий, процесуальний та результативно-аналітичний). Основними показниками *мотиваційно-цільового критерію* сформованості мовленнєвих умінь є: високий рівень мотивації до професійної мовленнєвої діяльності, усвідомлення студентом необхідності вдосконалення власного мовлення на всіх рівнях володіння ним; *інформаційного критерію* – якість знань із дисципліни «Основи педагогічної майстерності», уміння самостійного пошуку, засвоєння та застосування знань із культури мовлення; *діяльнісно-практичного критерію* – прояв комунікативності майбутнього вчителя, що зумовлює рівень сформованості якостей його мовлення через систему вмінь; *контрольно-оцінювального критерію* – уміння визначати основні недоліки власного мовлення на всіх його рівнях, здатність формулювати конкретні завдання з удосконалення та розвитку мовленнєвих умінь. Відповідно до встановлених критеріїв нами було визначено рівні сформованості

(високий, середній і низький) мовленнєвих якостей та запропоновано схему їх визначення через систему мовленнєвих умінь.

Система занять вибудовувалася таким чином, що кожен студент у групі протягом семестру перебував у ролі організатора та ведучого дискусії. Це вимагало від нього повної мобілізації всіх знань та умінь, демонстрації тих якостей особистості в цілому та мовця зокрема, які дуже часто через певні об'єктивні причини не мають можливості проявитися на стандартних заняттях. Перед студентом як керівником дискусії поставало завдання активізувати роботу всієї групи, організувати її таким чином, щоб кожен мав змогу висловити власну думку й обґрунтувати її, забезпечити умови цивілізованого спілкування і вирішення певної проблеми. Таким чином, саме проведення групової суперечки, дискусії вимагало від студента вміння бути комунікативним лідером.

Під час проведення дослідження ми враховували такі умови:

- теми навчальних дискусій, пов'язаних із вивченням курсу «Основи педагогічної майстерності», пропонувалися викладачем, теми виховних дискусійних бесід та навчальних дискусій на уроках зі спеціальності студенти визначали самостійно, але погоджували їх із викладачем та групою;
- першими навчальні суперечки та дискусії організовували та проводили студенти із високим рівнем сформованості комунікативних та організаційних умінь;
- робота над технікою мовлення керівника дискусії здійснювалася у процесі підготовки до проведення дискусії (самостійна робота студента), особливості техніки мовлення та напрямки роботи з її вдосконалення обговорювалися під час аналізу мовлення студента після проведення ним дискусії;
- робота над інтонуванням висловлювань, пов'язаних із педагогічною аргументацією, здійснювалася паралельно із навчанням кожного конкретного студента переконувального мовлення.

Наприклад, під час вивчення змістового модуля 1 («Педагогічна техніка») студентам пропонувалися такі теми дискусійних бесід:

Тема 1. Педагогічна техніка як компонент педагогічної майстерності, фундамент розвитку педагогічної творчості (дискусійна бесіда на тему: «Який він, учитель XXI ст.?»).

Тема 2. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності вчителя (дискусійна бесіда на тему: «Вчитель чи клоун?»).

Тема 3. Внутрішня техніка вчителя. Психологічне налаштування на урок (дискусійна бесіда на тему: «Хто винен у вчительських сльозах?»).

Тема 4. Зовнішня техніка вчителя. Основи мімічної та пантомімічної виразності (дискусійна бесіда на тему: «Шкільна форма – за і проти»).

Процес формування якостей професійного мовлення в майбутніх учителів технологічної освіти передбачав три етапи: *підготовчий, репродуктивно-виконавчий, творчий*. Підготовчий етап мав на меті виділення мовленнєвої підготовки як складової загальної професійної підготовки майбутнього вчителя і включав ознайомлення з теоретичними основами виразного читання, педагогічної риторики, логіки; формування зразків мовленнєвих висловлювань; початкову діагностику рівнів сформованості якостей мовлення. Метою *репродуктивно-виконавчого етапу* було формування якостей мовлення майбутніх учителів у мовленнєвих ситуаціях. Етап передбачав корекційну діагностику процесу формування якостей мовлення майбутніх учителів технологічної освіти. Метою *творчого етапу* було продовження процесу формування якостей професійного мовлення студентів у мовленнєвих ситуаціях впливу через стимулювання мовленнєвої діяльності в навчально-педагогічних ситуаціях та розвиток переконувального мовлення майбутніх учителів. Цей етап містив аналіз формування якостей мовлення і корекційну та заключну діагностику цього процесу.

З метою швидкої та якісної діагностики мовлення студентів, відслідковування динаміки процесу формування мовленнєвих якостей, скорочення часу обробки результатів ми використовували інформаційні технології через застосування комп'ютерної діагностичної програми **SpeechAnalyzer**, що забезпечило проведення

розширеного аналізу сформованості кожної мовленнєвої якості [4]. Комп'ютерна програма діагностики мінімізувала помилки в обробці та інтерпретації результатів дослідження та скорочувала час оцінювання мовлення студента до 1 хвилини.

Заключна діагностика сформованості якостей мовлення у студентів II курсу показала, що кількість студентів із високим рівнем сформованості виразності, образності та дієвості мовлення зросла на 12,3 %, тоді як кількість студентів із низьким рівнем зменшилася на 5,5 %. У контрольних групах динаміка зазначених показників була незначною: високий рівень – 0,3 %, низький – зменшення на 0,7 %. Одержані результати свідчать про дієвість запропонованої педагогічної технології формування професійних якостей мовлення у майбутніх учителів технологічної освіти.

Таким чином, ми дійшли висновку, що система професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти у ВНЗ не передбачає максимальної орієнтації на формування та розвиток їх професійного мовлення. Дослідження показало, що процес комунікативної підготовки майбутніх педагогів із впровадженням технології формування їх професійного мовлення виявився значно ефективнішим, ніж за умови традиційного навчання.

Подальшого дослідження потребують питання науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, створення відповідних електронних посібників впровадження нової навчальної дисципліни («Педагогічна риторика») у систему вишівської підготовки майбутніх учителів технологічної освіти.

Література:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти в Україні. Освітня галузь «Технології» // Трудове навчання. – 2012. – № 4 (52). – С. 1-12.
2. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении : книга для учителя / В. А. Кан-Калик. – М. : Просвещение, 1987. – 190 с.
3. Лернер И. Я. Проблемное обучение / И. Я. Лернер. – М. : Знание, 1974. – 64 с.
4. Паламарчук Л. М. Використання програмного засобу SpeechAnalyzer для комплексної діагностики якостей мовлення майбутніх учителів / Л. М. Паламарчук, О. О. Паламарчук // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка та психологія : зб. наук. праць. – Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2012. – Вип. 605. – С. 127-132.
5. Паламарчук Л. М. Формування якостей професійного мовлення у майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Паламарчук Ліна Миколаївна. – Тернопіль, 2012. – 269 с.
6. Педагогічна майстерність : підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища школа, 1997. – 349 с.
7. Програма навчального курсу «Основи педагогічної майстерності» (за вимогами кредитно-модульної системи) / [розробники: Бойко М. М., Бондаренко Є. А., Паламарчук Л. М.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. – 40 с.

Паламарчук Л.Н.

ОСОБЕННОСТИ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье раскрыты особенности коммуникативной подготовки будущих учителей технологического образования в условиях высшего учебного заведения, проанализированы основные проблемы развития их коммуникативно-речевых умений. Показано, что эффективность речевой подготовки учителей трудового обучения и технологий достигается путем внедрения в учебный процесс авторской педагогической технологии формирования профессиональной речи будущих учителей. Раскрыты особенности использования этой технологии в профессиональной подготовке студентов инженерно-педагогического факультета педагогического университета (задания, специфика диагностики, способы реализации).

Ключевые слова: будущие учителя технологического образования, педагогическая технология формирования профессиональной речи, коммуникативно-речевая подготовка, профессионально-педагогическая речь, учебная дискуссия, педагогическая диагностика.

Palamarchuk L.M.

PROFESSIONAL SPEECH FORMATION TECHNOLOGICAL APPROACH PECULIARITIES
OF THE FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION

The article reveals peculiarities of the future technological education teachers' communicative training at the higher pedagogical establishments. It is shown that the topicality of the study is caused by the necessity of the future teachers of non-philological specialties (labour and technologies teachers specifically) speech skills formation, as the lack of such skills is the reason for conducting the lessons low speaking and communicative level, which reduces the efficiency of the educational process on the whole.

The main problems of the future technological education teachers' professional speech development have been analyzed. Among the main problems are the following: there is no approach to speech training for the students within the university; lack of subjects focusing on the future teachers' communicative and speech competence formation; domination of passive training forms.

The author proves in the article that the effectiveness of future teachers of technological education speech training can be ensured by introducing of her pedagogical technology as for the future teachers professional speech formation into the educational process. Peculiarities of its using in the professional training of the students of the engineer-pedagogical department: goal, main tasks and means of technology implementation, necessity and specific character of diagnostics of the future teachers of technology and labor training level professional speech formation have been revealed.

Key words: future teachers of technological education, pedagogical technology of professional speech formation, communicative and speech competence training, professional-pedagogical speaking, educational discussion, pedagogical diagnostics.

УДК 378.091

*Пінчук І.О.**

ТВОРЧІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті розглядається проблема формування англомовної компетентності майбутніх учителів початкових класів, яка складається з трьох взаємопов'язаних компонентів. Першою складовою є комунікативні вміння, другою – мовні знання і навички та вміння оперувати ними, третьою – соціокультурні знання і вміння. Засобом формування англомовної компетентності в нашому дослідженні є творчі вправи, основною метою яких є розвиток ініціативності і самостійності студентів у процесі спілкування іноземною мовою. Проектно-дослідницька діяльність студентів, їхні творчі портфоліо, творчі проекти, групова навчальна діяльність, ситуативне моделювання, навчальний театр використовувалися нами як засіб формування англомовної компетентності студентів.

Ключові слова: англомовна компетентність, майбутній учитель початкових класів, процес формування, творчі вправи, засіб навчання, проектно-дослідницька діяльність, творчі проекти, ситуативне моделювання, навчальний театр.

Основним напрямком модернізації професійної школи на сучасному етапі розвитку передбачається передусім підвищення якості засвоєння професійних знань, практичної та творчої підготовки студентів педагогічних ВНЗ. Іноземна мова за професійним спрямуванням як дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки може і повинна зробити свій внесок у процес розвитку творчих здібностей студентів. Володіючи величезним виховним, освітнім і розвиваючим потенціалом творчих здібностей студентів, іноземна мова може реалізувати його лише в ході здійснення практичної мети навчання, тобто тільки в тому разі, якщо студент у процесі іншомовної комунікативно-пізнавальної діяльності буде розширювати свій загальноосвітній світогляд, розвивати своє мислення, пам'ять, почуття та емоції, якщо в процесі іншомовного спілкування будуть формуватися соціально-ціннісні якості

* © Пінчук І.О.*